

ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO

KOŃCÓWKI WOŁACZA: RODZAJ MĘSKI

Proszę przeczytać tekst informacyjny i przykłady.

W języku polskim rzeczowniki mają rodzaj gramatyczny: męski, żeński i nijaki. Rozpoznanie rodzaju męskiego jest dość proste – większość rzeczowników męskich kończy się na **spółgłoskę**, na przykład **dom**, **pies** czy **student**. Rzeczowniki te zazwyczaj odnoszą się do istot płci męskiej lub przedmiotów uznawanych za męskie.

Niektóre rzeczowniki męskie mają końcówkę żeńską **-a**. To najczęściej zapożyczenia z języków obcych, które odnoszą się do istot płci męskiej: **dentysta**, **artysta**, **poeta** czy **idiota**.

W wołacz – formie służącej do bezpośredniego zwracania się do kogoś lub czegoś – rzeczowniki męskie zmieniają swoje końcówki. Co ciekawe, forma wołacza dla rodzaju męskiego jest prawie taka sama jak forma miejscownika.

WOŁACZ RODZAJU MĘSKIEGO = MIEJSCOWNIK RODZAJU MĘSKIEGO

PALATALIZACJA TWARDEJ KOŃCÓWKI

Tak jak w miejscowniku, w wołacz często dochodzi do zmiękczenia spółgłoski.

W przypadku wielu rzeczowników męskich zakończonych na twardą spółgłoskę, wołacz (podobnie jak miejscownik) przyjmuje końcówkę **-ie** lub **-e**:

Końcówka mianownika	Przykład (mianownik)	Wołacz (końcówka: -ie)
-b	Jakub b	Jakub ie
-f	sze f	sze fie
-m	Ada m	Ada mie
-n	pa n	pa nie
-p	bisku p	bisku pie
-s	Zeus s	Zeus ie
-w	Zdzisław w	Zdzisław ie
-z	Francuz z	Francuz ie
-t → c	stud ent	stud encie
-d → dz	Szwed d	Szwed zie
Końcówka mianownika	Przykład (mianownik)	Wołacz (końcówka: -e)
-r → rz	doktor r	doktor e
-ł → l	Paweł ł	Paweł e

KOŃCÓWKI MIĘKKIE, FUNKCJONALNIE MIĘKKIE ORAZ -k, -g

Jeśli rzeczownik kończy się w mianowniku na spółgłoskę miękką, funkcjonalnie miękką lub -k, czy -g, wołacz kończy się na **-u**:

Końcówka mianownika	Przykład (mianownik)	Wołacz (końcówka: -u)
-k	Jare k	Jark u
-g	psycholog g	psycholog u
-ch	Czech ch	Czech u
-c*	sportow ie c	sportowc u
-dz	wó d z	wod z u
-sz	Klaudius sz	Klaudius z u
-rz, -ż	pisar z , stróż ż	pisarz u , stróż u
-cz	panic z	panic z u
-l	Samuel	Samuel u
-j	wu j	wu j u
+ wszystkie spółgłoski miękkie	goś ć koń ń miś ś	gości u koniu u misi u

***UWAGA:** końcówka **-iec** najczęściej zmienia się w wołaczu na **-cze**. Czasem istnieją dwie formy wołacza: z końcówką **-u** i z końcówką **-cze**

Na przykład:

obcokrajowiec → obcokrajowc**u** / obcokrajow**cze**

RZECZOWNIKI Z KOŃCÓWKĄ MIANOWNIKA -iec

Jeśli rzeczownik rodzaju męskiego kończy się w mianowniku na **-iec**, w wołaczu zazwyczaj przyjmuje końcówkę **-cze**:

Końcówka mianownika	Przykład (mianownik)	Wołacz (końcówka: -cze)
-iec	oj ciec chłop iec	oj cze chłop cze

RZECZOWNIKI Z KOŃCÓWKĄ MIANOWNIKA -a

Słowa rodzaju męskiego zakończone na **-a** mają żeńską deklinację:

Końcówka mianownika	Przykład (mianownik)	Wołacz (końcówka: -o)
-a	koleg a dentyst a idiot a	koleg o („Hej, kolego!”) dentyst o („Panie dentysto!”) idiot o („Ty idioto!”)

WYJĄTKI

Niektóre rzeczowniki rodzaju męskiego mają nieregularne formy wołacza.

Oto lista słów, których należy nauczyć się na pamięć, ponieważ nie stosują się do powyższych reguł:

MIANOWNIK	WOŁACZ
Bóg Jezus ksiądz książę syn dziad lud dom gołąb, jastrząb paw, nów	Boże Jezu księżę książę (jak w rodzaju nijakim) synu dziadu ludu domu gołębiu, jastrzębiu pawiu, nowiu

PRZYMIOTNIKI

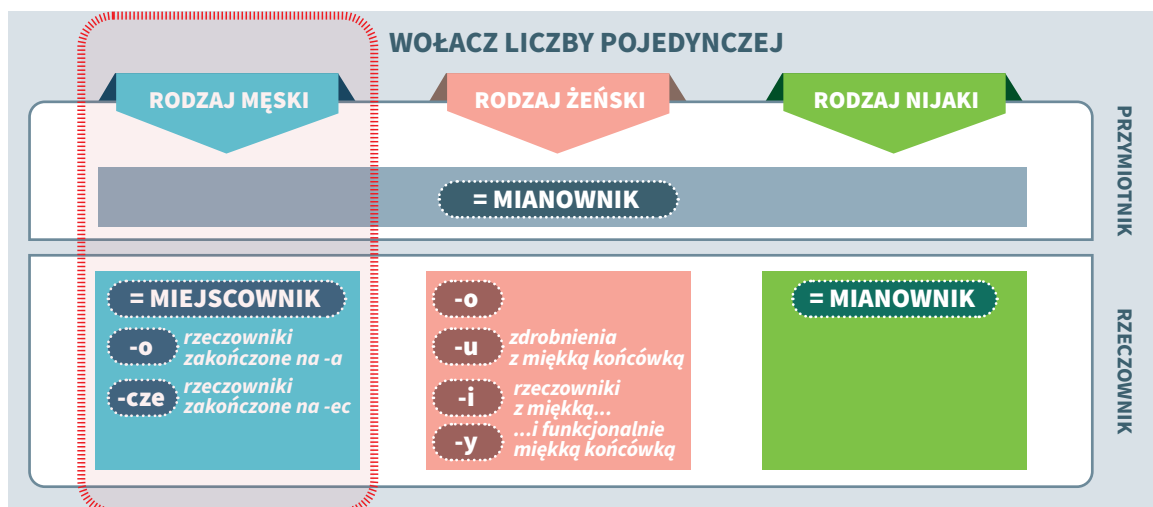
Przymiotniki w wołaczu są takie same jak w mianowniku:

- **drogi** ojciec → **drogi** ojcze
- **sympatyczny** kolega → **sympatyczny** kolego
- **szanowny** dyrektor → **szanowny** dyrektorze

PRZYMIOTNIK W WOŁACZU = PRZYMIOTNIK W MIANOWNIKU

Warto pamiętać: choć we współczesnym polskim często w mowie potocznej używa się formy mianownika zamiast wołacza, poprawne zastosowanie wołacza brzmi naturalniej i bardziej uprzejmie, zwłaszcza w sytuacjach oficjalnych!

WOŁACZ LICZBY MNOGIEJ = MIANOWNIK LICZBY MNOGIEJ